

Izjaja vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravnški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXXIV. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 11. AVGUSTA (AUGUST 11), 1942 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 158

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Ameriški pomorščaki se izkrcaali na otokih

Srdite bitke z Japonci se nadaljujejo. Ena ameriška križarka potopljena, pet ladij pa poškodovanih. Avstralija pozdravlja ofenzivo na Pacifiku. Rusi se morali umakniti pod pritiskom nemške oborožene sile. Berlin naznanil okupacijo Majkopa in Krasnodara

Washington, D. C., 11. avg.—V svoji prvi veliki ofenzivi v tej vojni so se enote ameriške oborožene sile izkrcale na Solomonskih otokih na Pacifiku, se glasi poročilo admirala Ernesta J. Kinga, vrhovnega poveljnika ameriškega bojnega brodovlja. Predstavnik mornaričnega departmanta je pozneje naznanil, da so otroke invadirali ameriški pomorščaki. Ljute bitke z Japonci se nadaljujejo.

Admiral King je dejal, da informacije, katere je dobil, kažejo, da je bila ena ameriška križarka potopljena, dve križarki, dva rušilca in eden transport pa poškodovani. Admirali ni hotel razkriti japonskih izgub. Rekel je le, da je bilo veliko števil japonskih bojnih letal uniženih in mnogo enot bojne mornarice vrženih iz akcije. Dalje je rekel, da je cilj sedanje ameriške ofenzive, ki se je pričela zadnji petek, izgon Japoncev z otokov.

Dočim se glavna bitka vrši pri Tulagiju, so operacije v teku na tisoč milij dolgi črti v južnem delu Pacifika. Ameriški bombniki pod poveljstvom generala Douglasa MacArthurja bombardirajo japonska oporišča, da preprečijo ojačanje oborožene sile sovražnika.

Melbourne, Avstralija, 10. avg.—Ofenziva združenih narodov na morju, kopnem in v zraku od Laeje in Salamauje, Nova Gvineja, do Solomonskih otokov na vzhodu je v teku proti Japoncem. Zadnja poročila pravijo, da je ofenziva uspešna kljub močnemu odporu sovražnika.

Enote ameriške bojne mornarice in letalske sile so udeležene v napadih na japonska oporišča. Poveljnik bojne mornarice je podadmiral Robert L. Ghormley. Poročila pravijo, da so napadi zavzeli obliko velike ofenzive, v kateri se bore tudi čete na kopnem.

Obseg ameriške oborožene sile, zavojevane v bitkah z Japonci, ni razviden iz pičil uradnih poročil o poteku operacij. Ta omenjajo le, da so enote ameriške bojne mornarice šle v akcijo proti Japoncem zadnji petek.

Ameriški letalci so izvršili tri napade na japonska oporišča pri Salamauju in Laeju, Nova Gvineja. Metali so 2000 funtov težke bombe, ki so porušile več militarnih objektov in zanetile mnogo požarov. Drugi napadi so bili izvršeni na Solomonske otoke, katere so Japonci okupirali. Avstralski listi in javnost so pozdravili vest o zavezniški ofenzivi proti Japoncem, ki se je začela po več tednih odmora v vojnih operacijah. Poročila iz glavnega stana generala Douglasa MacArthurja o poteku bitk so bila sprejeta z navdušenjem na znanje.

Cungking, Kitajska, 10. avg.—Kitajski in ameriški letalci so ponovno metali bombe na Linčuan, trdnjavo v provinci Kiangsi, katero so zasedli Japonci. Poveljnik ameriške letalske sile je general Claire Chennault.

Istovrstno, ko so bombe padale na japonsko trdnjavo, so kitajske čete naskočile japonske vojaške pozicije pri Huwanu in poglajale sovražnika v beg. Bitke so v teku tudi na fronti pri Linčuanu 20 milj severovzhodno od Linčuanu. Kitajci trdijo, da je bilo več tisoč japonskih vojakov ubitih in ranjenih v teh bitkah.

New Delhi, Indija, 10. avg.—

Špiona nastopila pred sodiščem

Aretacije pomočnikov saboterjev

Washington, D. C., 10. avg.—George John Dasch in Ernest Peter Burger, nemška špiona, ki sta bila pomiloščena od smrtne kazni, bosta poslana v neko jetnišnico na vzhodu in pozneje nastopila kot priči na obravnavi pred federalnim sodiščem proti pomočnikom saboterjev.

Oba, Dasch in Burger, sta bila federalnim avtoritetam važne informacije in se s tem izognila smrti na električnem stolu. Šest saboterjev je bilo usmrčenih na električnem stolu v zaporu Kolumbijskega distrikta zadnjo soboto.

Štirinajst oseb, ki so pomagale nemškim saboterjem, je bilo že aretiranih v New Yorku in Chicagu. Med temi so oče in mati ter stric saboterja Herberta Haupta. Obravnava proti njim se bo vršila v New Yorku in Chicagu. Dasch in Burger se še nahajata v ječi v Washingtonu.

Chicago, 10. avg.—Mati in oče Herberta Haupta še ne vesta, da je bil njun sin usmrčen na električnem stolu s petimi drugimi špioni in saboterji vred. Oba se nahajata v okrajni jetnišnici in upravitelj Frank Sain je izrezal vse vesti iz časopisov o obravnavi in eksekuciji. Oba sta bila aretirana na obtožbo, da sta pomagala svojemu sinu.

Stražniki, ki jima prinašajo živila, so bili instruirani, da ne smejo razkriti usode, ki je zadel njunega sina.

Tiskarska unija preklicala stavko

Chicago, 10. avg.—Tiskarska unija, katere člani so uposleni pri trgovskih tiskarskih firmah, je preklicala stavko, v kateri je bilo zavojevanih okrog 800 tiskarjev. To je storila na priporočilo C. M. Bakerja, predsednika mednarodne unije, potem ko je slednji dobil zagotovilo od dr. John R. Steelmana, direktorja federalnega posredovalnega odbora, da je delavski department imenoval posebni odbor, ki bo vodil zaslišanje in skušal izravnanati konflikt. Tiskarji so za stavkali zadnji petek za zvišanje plače in letne počitnice s plačo.

Drugi roji angleških bojnih letal so metali bombe na Tobruk, oziroma trdnjavo v Libiji ob Sredozemskem morju, ki so porušile več militarnih objektov in zanetile požare.

London, 10. avg.—Industrijska središča v zapadni Nemčiji so bila ponovno bombardirana iz zraka, poročila letalski minister. Tarča bomb so bila mesta v Porurju. Napada se je udeležilo veliko število bojnih letal in štiri letala se niso vrnila v svojo bazo.

Nemški letalci so istočasno metali bombe na mesta v južni in južnozahodni Angliji, ki pa niso povzročile posebne škode. Trije nemški bombniki so bili sestreljeni.

Svedska bo branila svojo neodvisnost

New York, 10. avg.—Švedski premier Albin Hansson je v svojem govoru po radiu dejal, da so se poteškoče Švedske povečale, toda njen položaj je isti kot je bil ob izbruhu vojne. "Morda čas, ko bo morala Švedska prijeti za orožje in braniti svojo neodvisnost, ni daleč," je rekel. "Mi ne mislimo o konfliktu, toda rabili bomo orožje, če bo treba. Branili bomo našo neodvisnost in svobodo z orožjem v rokah."

KRVAVI IZGREDI V INDIJI SE NADALJUJEJO

Stranka nacionalistov
proglasila za
nelegalno

AMERIŠKI SOCIALISTI PROTESTIRAJO

Bombaj, Indija, 10. avg.—Kampanja Mohandasa K. Gandhija, voditelja indijskih milijonov, za neodvisnost Indije, je izzvala krvave izgrede, čeprav je Gandhi posvaril svoje pristaše, naj se vzdrže nasilja. Čez 30,000 nacionalistov se je zbralo v parku Shivaju na masnem shodu, ki pa ga je policija razbila z metanjem plinskih bomb in streljanjem.

Na shodu je bil vseeno prečitan Gandhijev poziv, preden ga je policija razbila. "Boriti se moramo za neodvisnost ali umreti," se glasi poziv. "Sleheri naj stori svojo dolžnost."

Gandhi je bil aretiran pred izbruhom izgrede. Z njim vred so bili aretirani vsi člani eksekutivnega odbora Vseindijskega kongresa, stranke nacionalistov. Med temi so Mualana Abul Kalam Azad, predsednik kongresa, Jawaharlal Nehru, poleg Gandhija najvplivnejši vodja nacionalistov, in Madeline Slade, hči britskega admirala, ki zvesto sledi Gandhiju že sedemnajst let. Britske avtoritete so proglasile kongres in vse kongresu pridružene grupe za nelegalne organizacije in zapre glavni stan kongresa.

Mohamed Ali Jinnah, predsednik Muslimanske lige, ki ima 80,000 članov, je apeliral na muslimane, naj se drže proč od gibanja indijskih nacionalistov, naj se ne ustrašijo groženj in nadaljujejo normalne aktivnosti. On je tudi posvaril nacionaliste pred napadi na muslimane, ki bi izzvali krvave konflikte.

London, 10. avg.—L. S. Amery, državni tajnik za Indijo, je pojasnil aretacijo Gandhija in drugih indijskih nacionalistov svetu. V svojem govoru po radiu je nazval Gandhija za zvitega politika, ki hoče potisniti nož v hrbet britskih, ameriških in kitajskih vojakov, ki branijo Indijo in njeno ljudstvo.

Istovrstno so se oglasili kritiki (Dalje na 3. strani.)

Domače vesti

Čikaška vest

Chicago. — Frank S. Rakovec, 1844 W. Cermak Road, vojaški letalski mehanik v San Diegu, Calif., je našel svojo mater v kritičnem stanju v bolnišnici, ko je zadnje dni prišel na dopust. Takoj je apeliral na zdravnike svoje vojaške enote v Chicagu za pomoč, ti pa so poskrbeli, da je pet prostovoljcev prispevalo svojo kri za bolno Slovenko, Roza Rakovec, katere je članica društva Slavije št. 1 SNPJ.

Nov grob v New Yorku

New York City.—Dne 6. avgusta je v Ozone Parku, Long Island, umrl Jos. Lenarčič, star 58 let in rojen v Dragomljah pri Domžalah na Gorenjskem. V Brooklynu zapušča omoženo hčer in brata.

Čez sto tisoč ubitih pri nesrečah

Število prekaša
izgube v prvi
svetovni vojni

Chicago, 10. avg.—Pri nesrečah je bilo v preteklem letu po vsej Ameriki ubitih 102,500 ljudi, trajno poškodovanih pa 350,000 ljudi. V prvi svetovni vojni so ameriške izgube znašale 384,000 ubitih in ranjenih. Zadevno statistiko je pravkar objavil Narodni varnostni svet.

Zaradi teh nesreč je bilo po izjavi sveta izgubljenih 460,000,000 delovnih dni, škoda pa se cenila na \$4,000,000,000. Svet pravi, da bi se 97 odstotkov nesreč lahko preprečilo.

Največ ljudi je bilo ubitih pri avtomobilskih nesrečah. 40,000 ljudi je bilo ubitih, 1,450,000 pa ranjenih pri teh nesrečah. Pri drugih nesrečah je bilo ubitih 15,000 ljudi, 1,800,000 pa ranjenih. Pri delu je bilo ubitih 18,000 delavcev, 1,600,000 pa ranjenih.

William A. Irvin, načelnik divizije za ohranitev človeške sile v federalnem produkcijskem odboru, je dejal, da ogromno število žrtv nesreč, ki bi se lahko preprečile, ogroža ameriško zmago v tej vojni. "Američani se sami pobijamo," je dejal. "Od začetka te vojne so naciji pobili 43,300 angleških civilistov v letalskih napadih. Mi smo več kot podvojili to število pri nesrečah. Zmanjšanje teh je potrebno za zmago."

Avtna unija se izrekla za izravnavo sporov

Unije povečale
število članov

Organizacija orisala
metode kolektivnega
pogajanja

New York, 10. avg.—Okrog 11,000,000 delavcev, več ko četrtina skupnega števila, je organiziranih v unijah Ameriške delavske federacije in Kongresa industrijskih organizacij po izjavi organizacije Twentieth Century Fund, ki je izdala poročilo, v katerem pojasnjuje metode kolektivnega pogajanja. Število organiziranih delavcev je najvišje v ameriški zgodovini.

"Splošno kolektivno pogajanje za vse industrije je logičen korak v razvoju", pravi William H. Davis, načelnik posebnega delavskega odbora omenjene organizacije. "Izgleda, da kolektivno pogajanje postaja ameriška ustanova."

Poročilo bazira na pregledu metod kolektivnega pogajanja v šestnajstih največjih ameriških industrijah. Iz tega je razvidno, da so le nekatere stare unije izgubile nesrazmerno število članov v zadnjih desetih letih, dodim one v rudarski, tekstilni, avtni, jeklarski in nekaterih drugih industrijah izkazujejo ogromen napredek.

Jeklarska unija ima okrog 600,000 članov, avtna čez 600,000, United Electrical, Radio & Machine Workers pa okrog 300,000 članov. Vse te unije so vključene v Kongresu industrijskih organizacij. Napredek v številu članstva izkazujejo tudi kavčarska, steklarska in tekstilna unija.

Reševanja problema kavčuka

Predsednik
Roosevelt imenoval
odbor

Washington, D. C., 10. avg.—Predsednik Roosevelt je imenoval poseben odbor in mu poveril rešitev problema pomanjkanja kavčuka, obenem pa je odložil akcijo glede delitve gasolina v odmerkih na splošno, dokler ta odbor ne zbere vseh podatkov. Roosevelt je vetiral v kongresu sprejeti zakonski načrt glede ustanovitve separatne agature za kavčuk.

Za člane odbora so bili imenovani Bernard M. Baruch, ki je bil načelnik odbora vojnih industrij v prvi svetovni vojni, dr. James B. Conant, predsednik univerze Harvard, in Karl T. Compton, slovit znanstvenik in predsednik Massachusettskega tehnološkega instituta.

Roosevelt je naglasil, da bo federalni produkcijski odbor še nadalje izvajal načrte glede konstrukcije tovarn za izdelovanje umetnega kavčuka po sedanjih metodah.

Baruch, ki je bil imenovan za načelnika odbora, je dejal, da bo odbor šel takoj na delo. "Kakor hitro bomo ugotovili dejstva v zadevah produkcije kavčuka, bomo obvestili predsednika Roosevelta in mu predložili priporočila v svrhu akcije," je rekel Baruch.

Ustanovitev posebnega
delavskega odbora
predlagana

PRIHODNJA KONVENCIJA V DENVERJU

Chicago, 10. avg.—Gibanje, ki naj bi zagotovilo trajen mir med Kongresom industrijskih organizacij in Ameriško delavsko federacijo, je dobilo sporo na konvenciji unije združenih avtnih delavcev, ki je bila večeraj zaključena. Konvencija, katere se je udeležilo 1640 delegatov, se je vršila v hotelu Shermanu.

Konvencija je sprejela resolucijo glede ustanovitve posebnega delavskega odbora, v katerem naj bi imela CIO in ADF enega reprezentanta vsaka, tretjega člana pa naj bi izbrali obe organizaciji. V področje tega odbora naj bi spadala izravnavna vseh jurisdikcijskih sporov. Resolucija naglašala, da ti spori ovirajo produkcijo vojnega materiala in ameriška vojna prizadevanja.

Ustanovitev takega odbora je sugeriral Philip Murray, predsednik CIO, v svojem govoru pred delegati, ko se je konvencija pričela. On je naglasil, da mora CIO storiti vse za odpravo jurisdikcijskih sporov.

"Jurisdikcijski spori ovirajo in ustavljajo produkcijo v škodo vojnemu naporu in delavskemu gibanju," pravi resolucija. "Od razkola v delavskih vrstah imajo koristi delodajalci, delavci pa škodo."

William Green, predsednik ADF, ki se nahaja v Chicagu na seji eksekutivnega sveta svoje organizacije, ki se vrši v hotelu Drake, ni hotel komentirati Murrayjeve mirovne geste. Dejal je, da mednarodne unije ADF ga še niso pooblastile za pogajanja glede ustanovitve skupnega odbora. Če ga bodo, bo storil potrebne korake.

William H. Davis, načelnik vojnodelavskega odbora, je informiral Murrayja, ki se nahaja v Washingtonu, da bo njegov odbor držal oblast poseganja v jurisdikcijske spore, dokler se CIO in ADF ne zedinita. Murray je izrekel očitke, da se hoče voditelj ADF izogniti njegovemu predlogu glede ustanovitve skupnega odbora, ki naj bi reševal vse spore, ki se pojavijo med unijami CIO in ADF.

Avtna unija je pred zaključitvijo konvencije sprejela resolucijo z apelom na vlado Velike Britanije in indijske nacionaliste, naj končajo konflikt. Ta pravi med drugim, da unija podpira borbo Gandhija in indijskega ljudstva za neodvisnost. Zahteva za neodvisnost Indije je upravičena in v soglasju z demokratičnimi nameni in cilji združenih narodov v tej vojni. Kopiji sprejete resolucije sta bili poslani premierju Winstonu Churchill in Vseindijskemu kongresu.

Prihodnja konvencija avtne unije se bo vršila v Denverju, Colo. Detroit je bil izbran kot drugo mesto, v katerem naj bi se vršila konvencija, če se ne bi mogla zaradi gotovih ovir vršiti v Denverju.

Konvencija unije oblačilnih delavcev

Michigan City, Ind., 10. avg.—Tu se je pričela konvencija oblačilne unije United Garment Workers of America. Na konvencijo je prišlo čez 400 delegatov, ki reprezentirajo delavce v 40 ameriških državah in več nadzornih provincah.

Poplava defetističnih kandidatov.

Vesti iz podjarmljene stare domovine

Pravnik razdelal 58 naselbin v Sloveniji

Dr. Kerk izjavlja, da je pred kratkim bilo na stotine talcev ujetih v 290.000 poslanih v koncentracijska taborišča. Toda gerilci zadajajo nove ujetice, javlja Moskva.

London, 30. julija. (New York Times, 31. VII.)

Dr. Miha Kerk, podpredsednik jugoslovanske vlade v izgnanju, je danes obelodanil podrobnosti o poslednjih osištih grozljivostih v Sloveniji in o umorih 58 naselbin.

Dejalo je, da je bilo 130.000 ljudi odvedenih v koncentracijska taborišča samo v enem delu Slovenije, ki so ga zasedli Italijani; 10 jih je zaprtih v domovini, talcev je bilo ujetih in in vsi požganih.

V enem delu Slovenije, ki so zasedli Nemci, je bilo 160.000 talcev — med njimi zdravniki, inženirji, učitelji — deportirani na Poljsko, v Srbijo, Hrvaško in Nemčijo. V Mariboru na Bledu je bilo 1064 talcev ujetih od Nemcev, 16 vasi ponujajo in vsi prebivalci pobiti.

Dr. Juraj Krnjevič, prvi podpredsednik vlade, je izjavil, da je Vladimir Maček, vodja hrvaških poljedelcev, še vedno iniran in da je nevarno bolan. Najkrajši jugoslovanski vodja so ponovno poudarjali vojlo, da se ne ukloni osištju, zle skrajnim grozodejstvom.

London, 30. julija. (NYT).

Moskvi radio javlja danes, da jugoslovanski gerilci ubili 500 janskih oficirjev in mož in dvajset v zadnjih dveh tednih.

V ...

Vesti iz Hrvaške

New York, 30. julija (Posebni JIC). — Jugoslovanski Informativni Center je prejel iz tiskanih izvirnov: koncentracijskem taborišču Jakovem je umrlo od pegaslegarja preko 1000 oseb. V taborišču je 27000 oseb.

Trilju pri Sinju je iz zasede ubit vstaš Stanko Samar-

sestanku Zveze lesne inje neodvisne hrvaške drje bilo predloženo poročilo, ma ta industrija sedaj 15% scitete.

V ...

zasujsene Jugoslavije

monzeitung javlja: Voditelj ške Volksgruppe v Hrvaški va vse moške od 17. do 50. sposobne za vojno službo nahajajoče se v Hrvaški, ki mormalno služili v Srbiji ali v tu, da se takoj prijavijo za lko službo.

police v Beogradu je iz emskih razlogov (!) prepove kopanje v Savi in Donavi.

igrasja Obnova javlja, da e začela akcija čiščenja v esteh: Toplica, Velika Plana, eževac in Soko-banja. Ban- artizanov so tu izvršile mno- ločinov, katerih žrtve so bili tje.

hrvaški Narod javlja, da je eč podpisal pravilnik hr- ke pravoslavne cerkve. Po pravilniku je ozemlje Hr- e razdeljeno na eno mitro- ro in tri eparhije in to: za- ka mitropolija s sedežem egrebu, petrovačka eparhija ežeem v Petrovcu, brodska hja s sedežem v Bosan- Brodu in sarajevska epar- e sedežem v Sarajevu. Prak- urejuje vsa vprašanja od- med hrvaško državo in pravoslavno cerkvi. Škof Her- an je imenovan za mitropo- zagrebškega mitropolija s em v Zagrebu. Ustoličen il 7. junija

list javlja. V Rumuniji ži- e precejno število Hrvatov. ali so da se jim pošljejo tuku učitelji, da ne bi njih izgubila narodnosti. Ker se o malo število učiteljev od- o prvenju pozivu, naproša mitvo mlade tovaršice, da se

Held in \$50,000 Bail

Gerhard Wilhelm Kunsse, head of the German-American Bund, is shown in shirt sleeves, as he arrived at Union Station, Hartford, Conn. Later, Kunsse pleaded not guilty before Federal Judge Smith at Hartford, to a charge of espionage. His bail was set at \$50,000.

(Central Press)

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

dan precej zamračeno, ali voznja je bila prijetna.

Po kosilu smo nadaljevali naš potovanje mimo krasnih polj, ki so bila zasajena največ s koruzo. Ta je bila že precej visoka in že so se videli stroki, kakor smo jim rekli na Stajerskem. Večkrat prej sem slišala, da je država Iowa najbolj bogata na koruzi, o čemer sem se zdaj prepričala. Tu in tam smo videli tudi njive z ovsm in sojnim fižolom, kar je delalo polje še lepše. Med njivami smo videli lepe pašnike, na katerih se je pasla lepo rejena goveda. Pozna se, da so tudi tam imeli obilo dežja, sicer bi ne bilo vse rastlinstvo tako bujno zeleno.

Tako smo se vozili po Iowi vse popoldne. Pozno zvečer smo prišli do malega mesteca in ker se nam ni hotelo potovati ponoči, smo dobili primeren prostor za prenočišče. To mestce se imenuje Tama: Moram pripomniti, da smo s seboj vzeli šotor za vsak slučaj, če najdemo primeren prostor, v drugem primeru smo pa nameravali prenočevati v turističnih kabinah. Prvi večer se nam je posrečilo, da smo spal pod šotorom, kar je bilo nekaj novega za nas, posebno pa za njih dvojčki Marilyn in Rosalyn, ki sta se izrazili, da sta imeli velik "thrill" s spanjem pod nebom.

Po še precej dobro prespani noči in po zajtrku smo se odpravili naprej po Iowi, kajti smo nameravali še tisti dan doseči Sioux City, ki meji Iowo in South Dakota. Polja so bila še lepa ali smo opazili, da lepa polja bolj in bolj izginjajo za nami. Zemlja je postajala pusta in pešena. Kjer so bila polja obde-

lana, so bila pod vodo — zname-nje, da so tukaj imeli več kot dovolj dežja.

Pozno ta dan smo se vozili po South Dakoti in prenočili v Yanktonu, ki je lepo in čisto mesto. Najeli smo lepo in udobno kabino z vso opremo in toplo vodo, da smo se dobro odpočili in tako bili sposobni, da smo nadaljevali našo pot.

Drugi dan po zajtrku smo se odpravili naprej po South Dakoti. Po dobrih dveh urah vožnje smo prišli do Mitchella, kjer smo se ustavili in si ogledali mesto, ki je dokaj zanimivo. Najbolj se mi je dopadlo veliko poslopje, ki se imenuje Corn Palace. Ta koruzna palača je res prava arhitekturna umetnost, ki smo jo vsi občudovali. Vstop je prost. Ko smo si napasli svojo radovednost in poslušali nekaj razglednic domov svojim dragim, smo se zopet odpravili naprej. Ob pol dne smo dospeli v Chamberlain, S. D. Tukaj je bilo treba preko velike reke Missouri, preko katere vodi krasen most brez mostnine. Tukaj smo kosili, napojili karo in tudi se, to da voda je slaba, ker ima preveč železa v sebi.

Zopet smo nadaljevali pot, ki pa je bila bolj dolgočasna, kajti polja so popolnoma izginila in kamor smo se ozrli, smo videli le kamenje. Tu pa tam je tudi zemlja, a je najbrže tako slaba, da se ne izplača jo obdelovati. Živine nismo videli, le tu in tam ovce, ki so se tišale druga druge in muile travo med divjim grmovjem, ki mu pravijo "sage brush." Vročina pa takšna, da je bilo težko prestopati. Ko smo se ustavili na gasilniški postaji in napojili avto in sebe, so nam povedali, da je 110 stopinj vročine; tolažili so nas, da to še ni nič in da pričakujejo še večjo vročino. Najbolj čudno se nam je zdelo, ko so nam povedali, da so morali pred tednom dni še kuriti v pečeh, tako je bilo mrzlo.

In tako smo se vozili vse popoldne po tisti planjavi, kjer nismo videli nič drugega kot hribe in skale. Želeli smo si, da bi že skoro videli kakšno drevje, pa niti malega grma ni bilo nikjer opaziti. To je delalo naše potovanje dolgočasno. Zemlja tukaj se vedno bolj dviga in čas je že gorski. Predno smo se dobro zavedli, smo bili že 2700 čevljev nad morskjo gladino.

Ob štirih popoldne smo prišli v tako zvani Bad Lands, to je pokrajina, kjer ni nič drugega kot samo skalavje. Med skalnatimi stenami smo se vozili 23 milj, ali meni se je zdelo, da smo prevozili 100 milj. Tam nismo videli drugega kot skale v različnih barvah in zdelo se nam je, kakor da vidimo mavrico. Cesta je peljala samo v eno smer, komaj široka za en avto in se polagoma dviga. Verjemite mi, ko smo prišli iz teh skal, smo se globoko oddahnil. Temu kraju po pravici pristaja ime Bad Lands. Ves čas vožnje med temi skalami nismo videli niti trohico

Sevjetaki letalci dohivalo skvala oblak, katere jim je poslala ameriška organizacija za rusko vojno pomoč.

zelenja, nobene živali ali ptice. In kako naj tam kaj živi, kajti ni nobene vode. V takih krajih je torej nesmiselno pričakovati pitčjega žvrgoljenja. Radovedna sem, če je še kdo izmed naših rojakov potoval po tem kraju. Če je, mi bo priznal, da pišem resnico in ni nič pretriganega. (Se nadaljuje.)

Josephine Malovich.

Nekaj o državljanstvu

Alton, O. — Želim napisati par vrstic o državljanstvu. Jaz sem postal ameriški državljan že leta 1911. Torej sem Amerikaneec in lahko kritiziram, če vidim, da ni kaj prav. Zmiraj sem nago-verjal moje znanje, naj postanejo državljani te dežele, v kateri žive. Ampak nekateri so se mi smejali in njih odgovor je bil: "Jaz bom delal, ko ti ne boš..." In je bilo res dosti takih, ki so delali, ko jaz nisem.

Ali zdaj so se za te ljudi pričele težave, ker so jih začeli prijemat. Nekateri so bili odslovljeni, ker niso državljan. Pa so se jezili, da je država kriva, da nimajo "papirjev". Ampak država ni kriva, krivi so sami. Ali nekateri so se lotili srečni, da so bili zopet nazaj uposleni, za kar se imajo zahvaliti uniji, ker je nastopila proti diskriminaciji med delavci. Pa tudi vlada sama je proti temu.

Zgodilo se je tudi, da se nekateri prej niso dosti zanimali za Rusijo, zdaj pa bi zanjo več in prej storili kot za Združene države. Ali dober državljan bo prej pomagal Ameriki, potem šele drugim. Vaak Američan bi moral kupiti toliko vojnih bondov kolikor mu jih je mogoče. Le na ta način bo naša zmaga, kajti Amerika mora pomagati vsem zavezniškim deželam.

Martin Klarič, 170.

Krvavi izgredi v Indiji se nadaljujejo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

britske politike napram Indiji. John McGovern, vodja mednarodne delavske stranke, levčarskega krila v britski politiki, je izjavil, da je Velika Britanija z aretacijo voditeljev indijskih nacionalistov pred vsem svetom pokazala, da ne reprezentira načel svobode in demokracije. List Daily Herald, glasilo delavske stranke, je tudi obsodil aretacijo Gandhija, ki je zdaj postal mučenik v očeh svojih pristav. List zahteva sklicanje parlamenta, da preišče akcijo britskih avtoritet proti voditeljem indijskih nacionalistov.

New York, 10. avg. — Ameriška socialistična stranka je obsodila aretacijo Gandhija in drugih voditeljev indijskih nacionalistov. Izjavila je, "da je aretacija podel udarec štirim svobodam, za katere se po Churchillovi deklaraciji bori združeni narod v tej vojni." Stranka je apelirala na predsednika Roosevelta, naj posreduje pri Veliki Britaniji v prilog podelitvi neodvisnosti Indiji.

Registracija žensk v Detroitu

Detroit, Mich., 10. avg. — Prosto-voljna registracija žensk za dela v vojni industriji se je danes pričela v tem mestu. Federalni produkcijski odbor je apeliral na vse ženske v starosti 18 in več let, naj se registrirajo.

Kavkaz in njegovo bogastvo

Cilj nemškega prizadevanja na južni ruski fronti je Kavkaz. Na severnem podnožju tega velegorovja se nahajajo najstarejša petrolejska najdišča in bogata petrolejska industrija, ki daje Rusom v roko prepomemben pogon za njihove motorizirane vojne sile. Nemcem pa prav petroleja primanjkuje vsak dan bolj, zato je njihova ofenziva naperjena ravno v to smer. Radi bi Rusom vzeli pogonsko silo in radi bi jo imeli za sebe.

Kavkaz je veličastna gorska skupina na meji med Evropo in Azijo. Najvišja gora je Elbrus, kjer je po starodavni tradiciji obstala Noetova barka (5629 m). Čez 800 km dolga gorska veriga je neprestopna za kake vojne namene. Suf so najnižji prelazi v višini 3000 m, a višina večnega ledu sega do 2700 m. Najbolj prehodni prelaz je Križ sv. Andreja, a tudi ta je za vojne namene neuporaben, tako da ostane edina možnost ob obali Črnega morja ali ob Kaspiškem jezeru. Prva pot je tudi neuporabna, ker nima dostopa v notranjost Armenije. Edina pot je torej ob Kaspiškem jezeru skozi najbogatejša petrolejska ležišča v Baku. Po tej poti je vdril z juga na Rusko Čingiskan (1223). Po isti poti je prodiral na jug Peter Veliki. Po tej poti je tudi L. 1703 prišel na Rusko prvi alon, ki je bil velikanaka senzacija za cel narod. Na severni strani Kavkaza so najstarejša in tudi najbolj izdatna petrolejska ležišča. Že v davnini, ko petroleja sploh niso poznali, so si tamkaj domačini svetili in kurili s čudno smolo, ki je prihajala iz tal. Skrivnostna petrolejska najdišča so se vnela in je narod tamkaj častil "boga ognja", dokler ni novejši čas razkril velikanake skrite zaklade.

Batum ob Črnem morju in Baku ob Kaspiškem jezeru sta postali v kratkem času pomembni mesti. L. 1880 je mesto Baku imelo komaj 15.000 prebivalcev, a 40 let kasneje pa je naraslo na 200.000. Takoj po vojni je petrolejska industrija znatno padla v tistih krajih, pa v naslednjih letih je spet porasla do znatne višine. Petrolejski vod, po katerem teče surova nafta iz Baku do Batuma ob Črnem morju, je dolg 622 km. V Batumu so pa velikanake rafinerije, na katere merijo v poslednjem času nemški letalci, in po katerih se cede Nemcem sline že eno leto.

Kolika je produkcija teh dežel, ni znano. Gotovo je to, da je bogastvo tistih dežel neprecenljivo. Petrolejski vodi gredo na vse kraje in najdaljši vodi celo naravnost v Rostov.

Znano je pa tudi, da ruska armada ni odvisna samo od petroleja, ki ga dobi iz podnožja Kavkaza, iz Baku, Batuma, Majkopa in Groznega, ker se je v poslednjem desetletju razvila enako izdatna petrolejska industrija tudi v južnem delu Urala. Podjetje "Azneft" (Nafta v Azerbejdžanu) pa je vseeno označeno v ruski petrolejski industriji kot največje tovrstno podjetje.

Zato je razumljivo, zakaj so Nemci postavili v svoj načrt o svojih velikeh zaklade Kavkazi-je. Če oni teh vrelcev ne dobe to leto, potem je njihov poraz zapečaten.

In do prekomorskih postaj pregleduje cenzura, fotografiranje in razvoj mikrofilmov pa se vrši povsem mehanično. Pisma odpisava avtomatično rezalni stroj in stroj avtomatično fotografira pisma po 2.500 jih na uro.

V-pošta je nadaljnji korak v sodelovanju med poštami uradom in vojnimi oblastmi, da se vojakom in pomorščakom zagotovi najhitrejša poštna služba.

Vojni departament se prav dobro zaveda velikega pomena redne pošte kot moralnega činitelja, skoraj ravno tako važnega kot je hrana.

Črka "V", ki označuje novo poštno službo, pomeni "Victory" (zmaga) in je simbol bodoče zmage. — Common Council — FLIS.

Najzanesljivejšo dnevno delavsko vestjo so v dnevniku "Prosveta." Ali jih čitate vsak dan?

Jugoslovanski četnik in ameriški vojak za edinstvo in smago.

SRCE

NOVELE

Preložil IVAN ALBREHT

IGRALKA

(Nadaljevanje.)

"Kako se mi zdi? Če kdo na vse načine razodeva ljubezen in naslednji dan potlej ni več to? Naroči te v Koblenz, sam pa ostane z mrzlim smehljajem v Mainz? Kako se mi zdi? Prvič se mi zdi to brezmejno nesramno, in drugič preneumno."

"Treba ga je poznati. Najfinjši človek je, kar sem jih kdaj poznala..."

Postavila se je za njega v bran. Kapelnik jo je kmalu prekinil.

"Eno ti pravim: kdor se obnaša liki on, je brezdomno neznanstvi egoist."

In Leonija, udanostipolna:

"Kaj mi pomaga to! Jaz ga ljubim."

"In fin? To ti rad verjamem, fin in pretkan mora biti, če je tebe mogel naučiti platonske ljubezni: tebi!"

"In med tem je imelo čustvo moje dovolj časa, da se je tako strašno ukoreninilo. Naenkrat je bilo dovršeno."

Poročala je še enkrat o dogodku v bazarju, o svojem brez potrebe nastalem ljubosumnju in o tem, kako je s plaho blaženostjo spoznala ljubezen v sebi.

"Saj to ni nič ploveka, je dostavila v misli na odgovor človeka, ki je mnogo bral in ne smatra več sam sebe za edino veljavnost. "Menda se zgodi večkrat tako."

"Naj bo kakorkoli," je rekel kapelnik — "ali odtod moraš pro, draga moja. Jutri se zaključijo gledališče. Hotel sem te že tako kot tako vprašati, če se skupaj peljeva domov."

Proseče je dvignila roke.

"Prosim, nikar!" In premagovaje se: "Kar ostaniva še malo tukaj. Doma tudi nisva ničesar izgubila. Saj ga ne bom videla več..." Najbrže ne... Vsaj storila ne bom ničesar za to. Ali zato se tu vendar lahko čisto dobro zabavava. V mestnem parku je zdaj vse mogoče. Nek cirkus pride spet..."

"In tako dalje."

Bila je pošteno mehka — skoro prosila je. Videla je, da ne je ničesar, da se ga oklepa in da je postala plen ene tistih velikih strasti, ki je on vedno koprneče strmel vanje. Groza ga je obhajala od samega spoštovanja, pa je uklonil svoje samoljubje.

"No, za moj del ostaneva še prav tako lahko tu."

Ko je ni več imel pred očmi, je vendar začutil odpor zoper stališče, ki ga mu je odkazala, in je sklenil, da kar prosto izostane. "Saj pri svojem židovskem mladiču tudi ni vajena drugače," je mislil strupeno. Dobrodušnost njegova pa je zmigala — in šel je tja. Leonija je bila že opravljena. Šla sta k Budapeštanom, jedla v restavraciji, obredila tri kavarne in krenila še v lokal, ki je bil na glasu radi nočnega življenja. Leonija je kazala za vse mnogo zanimanja. Proti pol trem je prišla domov in zatrdila, da bosta odslej vedno delala tako. "Morda bom zdaj lahko spala."

Dotlej je pa bilo treba še dveh ur — in medtem je presedala na balkonu, gledala v sivi mrak ulic in je premišljevala: "Če bi zdaj zavil krog ogle... Ne — bilo bi vedno spet isto. Zakaj! Zakaj! In ta zakaj je bil njen stalni predmet v razgovoru s kapelnikom."

"To vendar ni mogoče po človeško: samo zato, ker si je vtepel v glavo, da sem njegova sestra? Misli si ga, prosim: kaj ga neki more ovratiti?"

Kapelnik je rekel najprvo: "Mogoče mu manjka naravnih sredstev?"

"Nak — tega ne verujem," je pristavila Leonija prepričevalno.

"Ali pa goji — druga ljubimkanja, ki bi jih rad zakril pred svetom s tem, da se javno kaže z žensko."

"Tudi jaz sem že mislila na to — pa ni nič s to rečjo. Kakor je včasih bilo z nama tega ne izigra nihče — niti za največjo gažo ne."

Kapelnik je že ugibal:

"H koncu je le še akopost?"

Leonija se je zaničljivo zasmejala.

"Ta? Videla sem ga razmetavati tisočake, — in rada bi, da bi mi kdaj ponudil kaj od tega, potem mi vsaj ne bi bilo treba tako strašno visoko ceniti njega in njegove občutljivosti. Rodbina njegova vsekakor..."

"Seve: rodbina! Pasji strah, da se ne bi končala s poroko. Slovesna prepoved — in on si ne upa ganiti. Dobro veš, kakšna če je še rodbina pri njegovem plemenu. Sicer, če bi imel količjak poguma..."

"Njegova slabost!" je dejala Leonija v tragični zamišljenosti. "Če bi ga mi mogla ta zaščititi!" Srdito: "Da bi se njega ne iznebila, z nobenim sredstvom ne mogla iznebiti — to me umori! Misliš, da vidim tamle te akrobate? Vso dvorano vidim — ne čutim. In če vstopi on, vem — in če reče slugi potihoma: "Program!" — bom slišala to, čeprav ropoče orkester. Ne bene misli — razumeš: kot sta dolga noč in dan, nobene misli ne imeti, da ne bi ždelala in rila druga, fikсна pod njo. V trenutku se človek ne zaveda sam sebe, misli, da se peča s čisto nečem drugim: pa ti riže. Slišiš v spanju, braniš se vzdrmljenja: moraš. Je že spet tu."

Vsakokrat se je povrnila k zatrdilu:

"Mrzel ni. To ni."

"Nasproti tebi!"

Na dolgo in z ljubeznijo je tolažil njeno ranjeno samoljubje.

"Za to mora biti združena res že prav beda, sta fiziologija, da se kdo potuhuje pred teboj."

Ali kako? Ugibala sta dalje. Ali je v nenormalni poltenosti že vnaprej vse pobral v domišljiji? Včasih se dogaja kaj takega.

Spričlo mojega razmišljanja o njem se je polastila kapelnika neke gotove vrste naklonjenosti napram Leonijinu ljubimcu. Nehote mu je prisojal duševnost, za kakršno mu je oni dal priljubljenost.

Zgodilo se je še, da se je uprl. Pripeljal je Leonijo domov in vedel, da je zdaj odpravljen zanj — kot da ga ni več na svetu. Kar je bila hotela imeti od njega — da ji pomore preko najhujših večernih ur —, to ji je podal: zdaj živi zanj samo še oni. "In pri tem sem jaz vendar tudi čuteče bitje, — in ona to ve. A baš zato! Sicer se ne bi dal nihče navaditi za kaj takega. Ženske so le prenesramne."

Ponoči je taval po ovinkih. Stalno bivanje v soparnem obližju ženske, ki kopirni za drugim, mu je povzročalo brezplodno draženje. Hotel je vzkipeti — pa njena strast je brzdata njegovo. Take smelosti ni zmogel, da bi se bil preril s svojim toliko revnejšim čustvom do njenega, ki ga je mučilo — ki pa ga je občudoval. Z Leonijino pomočjo se mu mogoče posreči opera. S to nado je naposled legel spat.

Čim dalje, tem bolj se je čutil domačega v nalogi tolažilne nežnosti. Moral se je sicer jeziti, kolikorkrat je Leonija povzela o svojih bridkostih z onim — ali za prenašanje teh je vendar potrebovala njega.

(Dalje prihodnjič.)

Narod, ki izumira

Po Nansenu priredil
IVAN BEŽNIK

(Nadaljevanje.)

Pot v posmrtnost si Eskimi ne predstavljajo ko nekaj lahkega. Na poti leži ogromna skala, ki jo morajo duše odvaliti, zato je ta skala vsa krvava. Duše, ki potujejo v zimi ali ob hudem vremenu, se lahko ponesrečijo; tedaj je vsega konec: duša, ki se ubije, ne oživi več. Tega se silno bojijo.

Eskimi poznajo različna nadnaravna bitja. Med te štejejo tornate, ki pomagajo angekokom s svojo nadnaravno močjo; to so duše umrlih prednikov. So pa tudi duše živali ali pa na zemlji in na morju bivačji duhovi. Slednji angekok jih ima več v svoji službi: ene mu svetujejo, druge mu pomagajo v nevarnosti, tretje se zanj maščujejo in tako dalje.

Gospodar teh duhov je tornarsuk, nekaj bog, s katerim se angekok posvetuje s pomočjo tornatov. Svoj sedež ima v podzemlju, v bivališču duš. Kakšno znanost ima ta tornarsuk, si Eskimi niso edini. Eni pravijo, da je brez telesa, drugi trdijo,

da je podoben medvedu, tretji, da je to enoroki velikan, a četrta, da je majhen.

Ko so vpeljali krščanstvo, je tornarsuka ljudska domišljija spremenila v hudiča in ko takega ga imajo še danes.

Posebno se boji Eskimo strahov — duhov umrlih duš, ki so zelo nevarne, ali pa tudi prijazne, kot nam pripoveduje ta zgodba: Nek deček se je igral s tovariši v bližini groba svoje matere. Zagledal je, da nekaj pleza iz zemlje. Ko je deček to videl, je zbežal prvi, mati pa je bežala za njim, prišla za roko, objela ga tesno, poljubila ga vroče in mu dejala: "Ne boj se me! Tvoja mati sem. Ljubim te!"

Mrličev se Eskimi tako boje, da že bolnike, ki se bližajo smrti, preoblečejo, jim upogne noge čisto nazaj ter jih tako zavijejo in zakličejo v kožuh, samo da ne bi bilo treba prijemati mrtvih.

Mrtveca prenesejo iz hiše takoj, ko je umrl; in sicer skozi okno, če je umrl v hiši, če pa je umrl v šotoru, skozi posebno, v ta namen narejeno odprtino. To napravijo raditega, da zabranijo duši vrnitev s tem, da zapro odprtino, skozi katero je odšla. Tudi stvari umrlega zmečejo skozi okno, da se ne omaščujejo s

njimi. Zapuščino umrlih vržejo proč.

Kakor hitro odnesejo mrliča iz hiše, prižge gospodinja tresko, zamaha z njo tja in sem ter pravi: "Tu ni ničesar več odnesti," znamenje za dušo, da so vse njene stvari zunaj.

One duše, ki potujejo v nebesa, morajo na vrhuncu neke zelo visoke gore mimo stanovanja čudovite žene, ki se imenuje "roparica čevljev", ki ima v rokah krvav nož. Ona bije na boben, ple-

AN HOUR GLASS THAT WILL BEAR WATCHING

Mrliča pokopljejo, ali pa ga vržejo v morje. Njegove stvari (kajak), lovsko orodje, obleko, položijo poleg groba ali na obrežje, iz strahu pred zapuščino, ali kot eni trdijo, v nadomestilo za solze, zakaj Eskimo ne joče za umrlim, ker bi moral sicer ta trpeti mraz vsled tega.

Vendar pa žrtvejo Eskimi za mrliči sorodnikov, ki jih še niso videli po smrti, nek določen čas. Ko zagledajo sorodnike umrlega, tedaj pričnejo jokati in tuliti na vso moč, četudi je preteklo že dolgo časa od tedaj. To tuljenje je seveda silno smešno in ga potolažijo na koncu z jedmi.

Poleg vsega tega, kar sem že povedal, verujejo v silno množico nadnaravnih bitij.

Živalim v morju vlada velika žena, ki ji pravijo "Brezimena" ali tudi Arnarkujagsak, kar pomeni "stara žena". Ta sedi na dnu morja v svoji sobi ob svetilki; v olju, ki je v svetilki, pa plavajo jate morskih ptic; od tu pridejo vse morske živali: morski pes, tjuljenj, narval... Ko pa se v njenih laseh nabere mnogo nesnage, tedaj zadrži živali. Angekok mora potovati k nji, da jo pregovori in razčee lase.

Pot pa je nevarna in angekok mora vzeti tornaka s seboj. Skozi prekrasno deželo duš dospe do globokega prepada, čez katerega je mogoče priti s pomočjo velikega, ledeno gladkega, silno naglo se vrtečega kolesa, pri čemer mu pomaga tornak. Potem mora iti mimo velikega kotla, kjer kuhajo žive tjuljenje. Končno mora mimo straže dveh strašnih ljulenjev, a to je mogoče samo tedaj, ko tjuljenja za par trenutkov zaspi. Vhod k ženi je sicer širok dovolj, a tako ozka pot kot vrvice ali nožev hrbet, ki pelje čez grozen prepad. Slednji pride v hišo morske žene. Njene roke so tako velike kot kitov rep in če udari z njimi angekoka, je izgubljen. Trga si lase in se peni od srda. Angekok se mora boriti z njo, preden se mu pusti česati. Ko jo pregovori in potolaži, mu je vrnitev lahka.

One duše, ki potujejo v nebesa, morajo na vrhuncu neke zelo visoke gore mimo stanovanja čudovite žene, ki se imenuje "roparica čevljev", ki ima v rokah krvav nož. Ona bije na boben, ple-

še s svojo lastno senco in pravi samo: "Moj hlačni šiv," ali pa poje: "Ja, ha, ha, ha!" Če se obrne, je videti na njenem hrbtu razpoko. Če se pokaže od strani, tedaj se njena usta raztegnejo tako postrani, da dobi obraz silno smešno obliko. Če se upogne naprej, si lahko hrbet liže, če pa se upogne na strani, udari z licem ob boke, da zaploska. Če se duša ob pogledu nanjo ne posmeje, je dobro. Kakor hitro pa duša raztegne usta v smeh, vrže žena boben od sebe in podere dušo na tla. Nato vzame nož, prereže ji trebuh, iztrga čreva in jih vrže v posodo, da jih pozneje hlastno požre.

Na istem potovanju gredo duše tudi mimo doma "luninega duha". Pot, ki pelje todi, je zelo ozka.

Na morju obdajajo Eskima ignersniti (veliki ogenj). To so dobra bitja, ki pomagajo ljudem. Vhod v njih stanovanje je na bregu. Bajka pravi tole: "V začetku ni imela zemlja ne morja in ne gora, bila je popolnoma gladka. Ker pa Njemu tam zgornj ljudje niso ugajali, je razbil zemljo. Ljudje so padli v nje razpokline in postali ignersniti. Voda je vse poplavlila. Ko je zopet nastala zemlja, je bila vse pokrita z ledeniki. Ti so polagoma izginili, z nebes pa sta pala dva človeka, ki sta obljubila zemlji. Leto za letom je bilo ledenikov manj. Na mnogih krajih so še sledovi, kjer je stala voda nad gorami."

Med drugimi bitji so tudi takozvani "ledeni možje", ki stanejo v sredini dežele na "čebelnem ledu." Imajo človeško podobo, in so do deset metrov visoki. Njih duša je velika ko navaden človek. Živijo se od lova in silno naglo letijo. Za kakaj jim je megla, tjuljenje lahko love s suhega. Močni so, da lahko neso dva težka tjuljenja daleč v sredino dežele.

Druga vrsta teh ljudi so igali-odliti, ki nosijo na hrbtu kuhinjo s seboj. Sam kotel, gori neprestano, ko gredo in so stojijo, je tako velik, da se lahko kuha obenem cel tjuljenj v njem. Erkidgliti so pol ljudje in pol psi, ali ljudje s pasjo glavo in pasjimi repom. S sabo imajo lok in puščice.

Prav posebna bitja so tudi kivi-tuti. Spočetka so bili čisto na-

vadni ljudje, ki so se iz kateregakoli vzroka sprli s domačini in jih zapustili. Bežali so v gore ali v sredino dežele, kjer so živali od živali, ki so jih ubili s kamenjem. Imajo čudovite lastnosti, naglih nog so, da skočijo s hriba na hrib, oderejo severnega jelena brez orodja in zadenejo vse, kar pomerijo. Veliki so, oblačijo se v kožo severnih jelenov, obrazi jim postanejo črni in lasje beli, vse vedo, in vse vidijo, ališijo govoriti ljudi in se nauče govorice živali. Umreti pa ne morejo in jočejo od silnega hrepenenja po ljudeh, ker ne morejo več nazaj.

Ta bajka sloni na resničnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko-ameriški

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Priredil LEO ZAKRAJŠEK

Priporočamo ga vsem, ki še niso državljani, in onim, ki so že. Vsebuje za oboje bogato informativno gradivo in še posebno pouk za nedržavljane. Stane 50 centov

V zalogi imamo še Louis Adamičevo

TWO-WAY PASSAGE

(\$2.50 s poštnino vred.) — In druge njegove knjige. — Velika zaloga drugih slovenskih in angleških knjig. — Pišite po naš novi cenik!

KNJIGARNA
PROLETAREC

2301 SOUTH LAWDALE AVE. CHICAGO, ILL.

TISKARNA S.N.P.J.

— sprejemamo —

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih...

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

... Cene zmernne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-58 S. Lawndale Avenue Chicago, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$2.50 s eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri vpisu \$1.25 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vasa lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo: Vselej kakor hitro kateri članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravnštvo znižati datum za to vsoto naročnina.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$2.00	Za Cicezo in Chicago je \$2.50
1 tednik in 4.30	1 tednik in 6.50
2 tednika in 3.50	2 tednika in 5.10
3 tednike in 2.60	3 tednike in 3.90
4 tednike in 1.90	4 tednike in 2.70
5 tednikov in nič	5 tednikov in 1.50

Za Evropo je \$2.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vasa lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2857 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priložite polniljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1. Ime _____ Čl. družine št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledenih članov moje družine:

2. _____ Čl. družine št. _____

3. _____ Čl. družine št. _____

4. _____ Čl. družine št. _____

5. _____ Čl. družine št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

Člani unije hotelskih delavcev (ADF) v New Yorku podpisujejo svoja imena na veliko dopisnico, ki bo poslana predsedniku Rooseveltu z apelom za ustanovitve druge fronte.